

VAN EE & DE JONGE

NOTARIAAT ESTATE PLANNING MEDIATION

WWW.UWNOTARIS.NL

Van Ee & De Jonge
notariaat, estate planning, mediation
Willemsplantsoen 12, 3511 LB Utrecht
Postbus 19200, 3501 DE Utrecht
T 030-2314133
F 030-2334271
vraaghet@uwnotaris.nl
www.uwnotaris.nl

VRAGENLIJST BIJ EEN SAMENLEVINGSCONTRACT

Deze vragenlijst is bedoeld om u samen te laten nadenken over de zaken die in een samenlevingscontract geregeld kunnen worden. Daar zijn ook zaken bij waar u misschien niet dagelijks aan denkt. Heeft u na het invullen van deze vragenlijst nog vragen, dan kunnen die in de bespreking met de (kandidaat-)notaris aan de orde te komen. In deze bespreking neemt u samen met de (kandidaat-)notaris de inhoud van uw samenlevingscontract door.

WAAROM EEN SAMENLEVINGSCONTRACT?

U gaat samenwonen of woont al samen. Ook als u ongehuwd samenwoont, zult u doorgaans wel bij het bevolkingsregister op hetzelfde adres ingeschreven staan. De relatie zelf wordt niet geregistreerd bij de burgerlijke stand, dit in tegenstelling tot een huwelijk of een geregistreerd partnerschap. Het hebben van een samenlevingscontract is dan ook, anders dan men soms wel eens denkt, niet gelijk aan een geregistreerd partnerschap.

Voor samenwonen op zich is niets in de wet geregeld. De partners maken zelf de afspraken die zij nodig vinden. Als u de gevolgen van uw samenwoning niet regelt, zou bij verschil van mening de rechter moeten beslissen. Deze is bij zijn oordeel vaak afhankelijk van de feitelijke omstandigheden, hetgeen tot zeer wisselende uitkomsten kan leiden. Een samenlevingscontract is daarom zonder meer wenselijk.

Ook is een samenlevingscontract voor andere zaken van belang. Zo speelt het hebben van een samenlevingscontract een rol bij de beoordeling door de Belastingdienst of u als fiscale partners wordt aangemerkt. Heeft u tenminste zes maanden en notarieel samenlevingscontract en staat u ook tenminste zes maanden ingeschreven op hetzelfde adres, dan geldt u voor de erfbelasting als partners, zodat u onder hetzelfde lage tarief valt en dezelfde hoge vrijstelling heeft als gehuwden. Daar gaat deze toelichting verder niet over, maar het is wel van belang om te weten.

Waar gaat het wel over: U woont samen of gaat samenwonen, wellicht hebt u allebei inkomen, u voert gezamenlijk een huishouding en u maakt samen kosten. Hoe is dit geregeld gedurende de samenwoning, en wat gebeurt er bij het einde daarvan? Het is een goede zaak daar nadere afspraken over te maken.

Er bestaat juridisch geen verplichting om bij te dragen aan de gezamenlijke huishouding. In een samenlevingscontract kan dit worden geregeld. Zo kunt u afspraken vastleggen over het bijdragen aan de kosten van de huishouding, gemeenschappelijke uitgaven, of vastleggen in hoeverre goederen privé-eigendom of juist gemeenschappelijk zijn. Ook voor bijvoorbeeld een partnerpensioen of regelingen op het gebied van huisvesting of personeelsvoorwaarden is vaak een samenlevingscontract nodig.

Bij overlijden van de ene partner erft de andere niet automatisch, zoals dat wel bij een huwelijk of geregistreerd partnerschap het geval is. Samenwoners die hun partner tot erfgenaam willen benoemen dienen een testament te maken.

In deze vragenlijst vindt u allerlei keuzemogelijkheden. Het waarom en de mogelijke gevolgen van deze keuzes worden bij de vragen toegelicht. Sommige antwoorden hebben sub-vragen of sub-keuzes; deze zijn dan naar rechts ingesprongen. U beantwoordt deze sub-vragen of sub-keuzes uiteraard alleen als u de betreffende hoofdvraag heeft gekozen.

ALGEMEEN

Met deze vragenlijst is het in beginsel mogelijk om een samenlevingscontract op te stellen. Toch blijkt vaak dat in werkelijkheid meer mogelijk is dan hier kan worden weergegeven, of dat een gemaakte keuze toch wat andere gevolgen heeft dan u dacht. De wet schrijft dan ook voor, dat de notaris u moet voorlichten over de inhoud en de gevolgen van uw afspraken. Daarom moeten uw ideeën en voorlopige keuzes met de (kandidaat-)notaris worden besproken. Daarbij komen ook uw eigen vragen aan de orde en kan ook worden gesproken over en rekening worden gehouden met uw persoonlijke omstandigheden.

Bij het doornemen en beantwoorden van de vragenlijst is fantasie nodig. U moet niet alleen kijken naar de situatie zoals die nu is. Probeer u zich voor te stellen hoe u in een denkbeeldige toekomstige situatie de verhoudingen tussen u beiden zou willen regelen. Dat is misschien moeilijk, maar wel zeer nuttig. Stelt u zich eens voor wat de gevolgen zijn als bijvoorbeeld:

- beide partners werken;
- nog maar een van de partners werkt;
- een van de partners een eigen bedrijf heeft;
- er kinderen komen;
- een partner failliet gaat;
- een partner een groot eigen vermogen heeft of erft;
- de samenleving eindigt omdat u onverhoopt uit elkaar gaat;
- de samenleving eindigt omdat een partner overlijdt.

Daarnaast wordt een samenlevingscontract steeds belangrijker, omdat steeds meer mensen voor langere tijd ongehuwd samenwonen zonder te trouwen of een geregistreerd partnerschap aan te gaan.

Nogmaals: een samenlevingscontract regelt alleen de verhouding tussen de partners bij leven, gedurende en bij het einde van de relatie. Samenwonende partners zijn niet automatisch elkaars erfgenamen. Als er geen testaments zijn, erven de partners in het geheel niet van elkaar, ook niet als zij reeds lange tijd hebben samengewoond. Bij de bespreking zal daarom ook het maken van testaments aan de orde komen.

Het samenlevingscontract wordt nu naar de beste stand van zaken opgemaakt. Toch kan later blijken dat het allemaal iets anders is gelopen dan u nu had verwacht. Het is daarom belangrijk om in de toekomst zo nu en dan de overeenkomst, net als testaments, te laten controleren om te zien of zij nog passen bij de situatie die dan is ontstaan. Zo kan een van de hiervoor genoemde situaties daar aanleiding toe geven. Zo nodig kan dan een aanpassing plaatsvinden.

PERSOONLIJKE INFORMATIE VAN BEIDE PARTNERSPartner 1:

naam _____

voornamen (voluit) _____

roepnaam _____

beroep _____

geboorteplaats en -datum _____

adres _____

postcode en woonplaats _____

tel. privé _____ tel. werk _____

mobiel _____ email _____

Partner 2:

naam _____

voornamen (voluit) _____

roepnaam _____

beroep _____

geboorteplaats en -datum _____

adres _____

postcode en woonplaats _____

tel. privé _____ tel. werk _____

mobiel _____ email _____

Toelichting

In een notariële akte moeten de volledige personalia alsmede de gegevens van een geldig legitimatiebewijs worden vermeld. De gegevens moet u volledig invullen, het legitimatiebewijs dient u bij het gesprek met de (kandidaat-)notaris te laten zien en te zijner tijd bij het ondertekenen van de akte ook weer mee te nemen.

Vraag 1: Aanvang samenwoning

Woont u nu al samen?

- ja, sinds (datum) _____
- nee, gaan samenwonen vanaf (datum) _____
- op het adres _____ te _____

Toelichting

In het samenlevingscontract wordt vastgelegd vanaf wanneer u gaat samenwonen of sinds wanneer u al samenwoont. De gevolgen van het samenlevingscontract zijn mede afhankelijk van de datum van samenwonen.

Vraag 2: Definitie inkomen

Wilt u opnemen dat voor het geval een van u of beiden een eigen onderneming heeft, voor de definitie van wat onder inkomen valt niet de gehele winst uit de onderneming in aanmerking wordt genomen, maar alleen een in onderling overleg vast te stellen redelijk gedeelte?

- ja, een in onderling overleg vast te stellen redelijk gedeelte
- nee, de gehele winst uit onderneming
- er hoeft geen rekening te worden gehouden met winst uit onderneming

Toelichting

In het samenlevingscontract wordt gedefinieerd wat inkomen is. Dat is van belang in verband met ieders bijdrage in de kosten van de huishouding, deze is afhankelijk van ieders inkomen. Inkomen is het besteedbaar netto-inkomen, dus na aftrek van belastingen, premies sociale verzekeringen en verwervingskosten. Deze definitie voldoet in vrijwel alle gevallen waarin de partners inkomsten uit dienstbetrekking of gewezen dienstbetrekking (zoals pensioenen) ontvangen.

Als een van beiden een onderneming uitoefent (als eenmanszaak, vennoot of in de vorm van een B.V. waarover deze partner als directeur/groootaandeelhouder de feitelijke zeggenschap heeft), kan de definitie zo worden aangepast dat alleen een in onderling overleg vast te stellen redelijk gedeelte van de winst tot het inkomen behoort. De bedoeling is dat niet de gehele winst wordt meegeteld, omdat een deel van de winst als kapitaal voor de onderneming beschikbaar moet blijven. Omgekeerd kan het ook betekenen dat bijvoorbeeld bij de directeur van de B.V. juist meer dan alleen diens salaris wordt meegeteld, omdat de B.V. zeer winstgevend is. Uiteraard kan dat wel leiden tot discussies, reden waarom men er ook bij een onderneming voor kan kiezen geen rekening te houden met winst uit onderneming.

De beantwoording betreft alleen ieders draagplicht in de kosten van de huishouding en de gevolgen van de keuze zijn dan ook enigszins beperkt, tenzij u bij vraag 11 kiest voor verdeling van overgespaard inkomen.

Vraag 3: Inkomsten uit vermogen

Telt voor de definitie van wat onder inkomen valt ook inkomsten uit vermogen mee?

- ja, inkomsten uit vermogen tellen mee
- nee, inkomsten uit vermogen tellen niet mee

Toelichting

Naast inkomen uit arbeid kan men inkomsten uit vermogen hebben, zoals rente van spaargeld of huuropbrengsten van een verhuurd pand. Meestal spreekt men af dat deze inkomsten privé blijven, maar ze kunnen ook worden meegeteld als inkomen zodat beide partners ook met hun inkomsten uit vermogen bijdragen aan de gemeenschappelijke kosten.

Vraag 4: Partneralimentatie

Wordt eventuele partneralimentatie in mindering gebracht op het inkomen?

- ja, partneralimentatie komt in mindering
- nee, partneralimentatie komt niet in mindering
- er is voor geen van beiden sprake van verschuldigdheid van partneralimentatie

Toelichting

Het kan zijn dat een van beiden een eerdere relatie heeft gehad en nog partneralimentatie moet betalen aan een gewezen partner. Deze partner houdt dus minder te besteden inkomen over. Als bij het bepalen van ieders aandeel in de gezamenlijke kosten uitgegaan wordt van het besteedbaar inkomen na aftrek van alimentatie, betaalt de andere partner dus relatief meer aan de gezamenlijke kosten. De andere partner betaalt als het ware mee aan de alimentatie die de ene partner moet betalen. Indien die andere partner dat bezwaarlijk vindt, kan worden afgesproken dat de alimentatie niet in mindering wordt gebracht bij het bepalen van het aandeel van de alimentatieplichtige partner in de gezamenlijke kosten. Het gaat daarbij alleen om alimentatie waarvoor een wettelijke verplichting bestaat; betaalt een partner op vrijwillige basis mee aan de kosten van levensonderhoud van een gewezen partner, dan wordt daar geen rekening mee gehouden. Omdat het gaat

om netto-inkomen, dus na aftrek van belastingen, wordt voor zover de alimentatie fiscaal aftrekbaar is het deel van de alimentatie dat via belastingteruggave wordt "teruggekregen" wel meegeteld.

Ook als voor de bijdrage aan de gezamenlijke kosten geen rekening wordt gehouden met te betalen partneralimentatie, behoeft de alimentatieplichtige partner niet meer bij te dragen aan gezamenlijke kosten dan hij netto besteedbaar heeft. Je kunt immers niet meer uitgeven dan je hebt.

Vraag 5: Kinderalimentatie

Wordt eventuele kinderalimentatie in mindering gebracht op het inkomen?

- ja, kinderalimentatie komt in mindering
- nee, kinderalimentatie komt niet in mindering
- er is voor geen van beiden sprake van verschuldigheid van kinderalimentatie

Toelichting

Het kan zijn dat een van beiden een of meer kinderen uit eerdere relatie heeft en nog kinderalimentatie moet betalen. Wat hierboven is gezegd over partneralimentatie, is van overeenkomstige toepassing op kinderalimentatie en kan op overeenkomstige wijze worden geregeld.

Vraag 6: Inboedel

Wenst u het wettelijke begrip "inboedel" uit te breiden tot andere voorwerpen?

- ja, het wettelijke begrip wordt uitgebreid met (aankruisen wat van toepassing is):
 - computers met toebehoren
 - audiovisuele apparatuur
 - voor de gewone gang van de huishouding bestemde apparatuur
 - auto's
 - vaartuigen
- nee, het wettelijke begrip wordt niet uitgebreid

Toelichting

In het samenlevingscontract wordt gedefinieerd wat onder inboedel wordt verstaan. Daarbij wordt aangeknoopt aan de wettelijke definitie. Die wettelijke definitie zegt dat inboedel is huisraad, meubilering en stoffering. De wettelijke definitie van inboedel omvat niet verzamelingen van voorwerpen van kunst, wetenschap of geschiedkundige aard. Het moet daarbij gaan om echte verzamelingen, dus niet een of enkele losse voorwerpen op dat gebied.

In deze vraag kunt u aangeven welke andere zaken u ook tot de inboedel wilt rekenen, ook al is het in de wettelijke zin geen inboedel. Het belang van deze uitbreiding is, dat daarmee deze zaken ook vallen onder het verblijvensbeding dat u in vraag 16 kunt opnemen, zodat ook deze zaken bij overlijden van een van beiden verblijven aan de langstlevende.

Over de eigendom van een auto bestaat bij velen het misverstand dat de kentekenhouders de eigenaar is. Dat hoeft niet zo te zijn en op uw kentekenbewijs staat ook dat het geen eigendomsbewijs is. Juridisch is beslissend aan wie de auto geleverd is, zelfs als deze door een ander is besteld en betaald. Om vast te stellen wie de eigenaar van een auto is, kunt u hier opnemen dat deze gezamenlijk eigendom is. Blijft een auto die u nu al heeft eigendom van een van beiden, dan kunt u die op de staat van aanbrengsten vermelden. Een lease-auto of andere auto van de zaak valt hier natuurlijk niet onder, of dat nu een auto van de eigen zaak, van de werkgever of van de lease-maatschappij is.

Vraag 7: Kosten van de huishouding

Hoe wilt u de kosten van de huishouding delen?

- ieder betaalt naar draagkracht een deel van de kosten van de huishouding
- ieder betaalt de helft van de kosten van de huishouding
- ieder stort zijn gehele inkomen op een gezamenlijke rekening, en daarvan worden de kosten van de huishouding betaald

Toelichting

U voert samen een huishouding, en dat brengt kosten met zich mee. Er zijn verschillende manieren om deze kosten tussen de partners te verdelen:

- U draagt ieder bij naar draagkracht, dat wil zeggen naar evenredigheid van de netto inkomens. Degene die meer verdient draagt dan ook meer bij. Als in de toekomst de hoogte van de inkomens wijzigt, wijzigt automatisch de verhouding waarin iedere partner dient bij te dragen aan de kosten van de huishouding. Dit geldt uiteraard ook als een partner geen inkomen heeft, bijvoorbeeld omdat deze zorgtaken op zich neemt. Wel dient men periodiek te kijken hoe de verhouding is tussen de inkomens. Bent u beiden in loondienst, dan is dat overigens eenvoudig: ieders inkomen is dan namelijk hetgeen hij netto verdient (verhoogd met de inkomsten uit vermogen als u daarvoor in vraag 3 kiest).
- U betaalt ieder de helft van de kosten van de huishouding. Alles wat ieder meer ontvangt, blijft verder privé. Het kan dan echter voorkomen dat een partner die minder inkomen krijgt (bijvoorbeeld omdat deze minder gaat werken om zorgtaken op zich te kunnen nemen) niets overhoudt nadat hij heeft bijgedragen aan de kosten van de huishouding. Deze optie is dan ook vooral te adviseren als er geen groot verschil in inkomens is en dat ook in de toekomst niet te verwachten valt. Is iemands netto inkomen minder dan de helft van de gezamenlijke kosten, dan hoeft deze niet meer bij te dragen dan zijn netto inkomen. Ook hier geldt dat je niet meer kunt uitgeven dan je hebt.
- U stort beiden uw gehele netto inkomen op een gemeenschappelijke rekening, waarvan de kosten van de huishouding worden betaald. Daarmee is echter niet duidelijk van wie hetgeen is wat op die rekening overblijft. Deze optie is alleen te adviseren, als u in vraag 11 gebruik maakt van de mogelijkheid van verdeling van overgespaard inkomen. In dat geval dient u ook voor zover van toepassing in de vragen 4 en 5 partner- en/of kinderalimentatie in mindering te hebben gebracht op het inkomen, aangezien anders een partner iets moet delen wat hij in werkelijkheid niet heeft.

Partners kunnen altijd in onderling overleg hiervan afwijkende afspraken maken, vooral natuurlijk als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Afwijkende afspraken dienen uiteraard bij voorkeur schriftelijk te worden vastgelegd. Een notariële akte is daarvoor niet verplicht, maar wel te adviseren: daarmee wordt een sluitende redactie van de afspraken, een bindende bewijskracht tussen de partners en een veilige bewaring van het document bereikt, en het voorkomt tegenstrijdige afspraken.

Zijn de gezamenlijke netto inkomens niet voldoende om de gezamenlijke kosten te voldoen, dan maakt u meer op dan u samen verdient. In dat geval moet het tekort uit de vermogens worden bijgedragen. Het is redelijk dat dit naar draagkracht gebeurt. Als u er in vraag 3 voor heeft gekozen de inkomsten uit vermogen niet mee te tellen, zou er tevens voor kunnen worden gekozen de kosten van de huishouding eerst ten laste van de netto inkomens uit arbeid te brengen, bij een tekort ten laste van de inkomsten uit vermogen en pas dan ten laste van de vermogens. Ter voorkoming van ingewikkelde berekeningen is het handiger de tweede trap over te slaan en de kosten van de huishouding, indien de inkomens uit arbeid onvoldoende zijn, direct ten laste te brengen van de vermogens. Aannemelijk is dat de inkomsten uit vermogen overeenstemmen met de grootte van het vermogen, zodat dit redelijk is.

Kosten van de huishouding zijn de kosten die partners moeten maken om als gezin te kunnen functioneren. Het is een begrip waarvan de inhoud samenhangt met de wijze waarop een gezin in de gegeven omstandigheden functioneert, zodat onzeker kan zijn of een bepaalde uitgave wel of niet tot de kosten van de huishouding behoort. Daarom worden bepaalde uitgaven uitdrukkelijk tot de kosten van de huishouding gerekend: verzekeringspremies van gezamenlijke goederen, gezamenlijke vakanties, huur bij een huurwoning of hypotheekrente bij een koopwoning, aanschaf van gezamenlijke goederen (inclusief rente en aflossing als het geld daarvoor is geleend) en dagelijks onderhoud van de woning en de gezamenlijke goederen. Verder behoren tot de kosten van de huishouding de kosten van dagelijkse levensonderhoud en eventueel autokosten (zie vraag 8), alsmede de kosten van kinderen die tot het huishouden behoren. Wat daarbij tot "dagelijks levensonderhoud" wordt gerekend wordt niet in detail geregeld, maar bepalen de partners zelf. Aflossingen op de hypotheek en kosten van groot onderhoud van de eigen woning behoren volgens de definitie niet tot de kosten van de huishouding, omdat anders de meestverdienende

partner meebetaalt aan de opbouw van of het behoud van vermogen van de ander. Dat is wel het geval bij de aflossingen van een lening die is afgesloten voor de aanschaf van gezamenlijke goederen, omdat het daar veelal om relatief geringere bedragen zal gaan.

In de Successiewet wordt geregeld, dat de uitkering na overlijden uit een overlijdensrisicoverzekering (waaronder ook begrepen een ongevalverzekering) wordt belast met erfbelasting. Geen heffing vindt echter plaats als niets is onttrokken aan het vermogen van de erflater. Kruislings gesloten "losse" overlijdensrisicoverzekeringen (er zijn twee polissen, de een betaalt de premie van de ander) leveren daarbij geen probleem op, omdat de verzekeringnemer/premieplichtige niet dezelfde persoon is als de verzekerde/erflater. In geval van zogenaamde gemengde verzekeringen (twee overlijdensrisicoverzekeringen op een polis of een of meer overlijdensrisicoverzekeringen in combinatie met een levensverzekering die uitkeert bij in leven zijn op de einddatum) moet echter specifiek worden voldaan aan de fiscale voorwaarden. Dit zijn:

- a. Een juiste premieverschuldigheid: het is niet van belang wie de premie in feite betaalt, maar wie deze is verschuldigd. Dit moet blijken uit de polis en het aanvraagformulier. De premieplichtige mag niet dezelfde persoon zijn als de erflater/verzekerde.
- b. Een juiste premiesplitsing: de polis moet inhouden wat de premies voor de afzonderlijke overlijdensrisicoverzekeringen zijn. In het Premiesplitsingsbesluit heeft de staatssecretaris van Financiën aangegeven hoe een juiste premiesplitsing kan worden bereikt bij een gemengde verzekering.

De eis dat niets mag zijn onttrokken aan het vermogen van de erflater brengt mee, dat de premies niet via de kosten van de huishouding indirect alsnog ten laste van de erflater zijn gebracht. Daarom wordt in het samenlevingscontract bepaald dat de verschuldigde premies niet onder de kosten van de huishouding vallen, maar uitsluitend worden gedragen door de premieplichtige en voor diens rekening blijven.

Vraag 8: Kosten van auto's

Wilt u dat de kosten van auto's deel uitmaken van de kosten van de huishouding?

- ja, ook kosten van auto's maken deel uit van de kosten van de huishouding
- nee, kosten van auto's maken geen deel uit van de kosten van de huishouding

Toelichting

Een auto brengt veel kosten met zich mee. U kunt ervoor kiezen dat die kosten (zoals onderhoud, verzekering, benzine, enzovoorts) meegerekend worden in de kosten van de huishouding, of voor rekening blijven van degene die de auto gebruikt.

Het komt nogal eens voor dat een van beiden een lease-auto heeft en de ander een eigen auto. Vooral als u in vraag 7 heeft afgesproken dat de kosten van de huishouding naar draagkracht gedeeld worden, lijkt het in dat geval redelijk om de kosten van de eigen auto ook onder de kosten van de huishouding te laten vallen. Wie immers een lease-auto heeft, zal doorgaans door de fiscale bijtelling minder netto-inkomen hebben, waardoor de ander in verhouding meer bijdraagt aan de kosten van de huishouding en dus in wezen de lease-auto voor een deel ook meebetaalt.

Vraag 9: Ontvangen kinderalimentatie

Ontvangt een van beide partners een bijdrage voor levensonderhoud van een of meer kinderen die feitelijk door de partners worden verzorgd en opgevoed?

- ja, een van beide of beide partners ontvangen daarvoor een bijdrage
- nee, geen van beide partners ontvangt daarvoor een bijdrage

Toelichting

Het kan zijn dat tot het huishouden kinderen behoren die een van beiden uit een eerdere relatie heeft, en waarvoor kinderalimentatie of een andere bijdrage van de andere ouder wordt ontvangen. In dat geval komt die bijdrage ten goede aan het huishouden. Aangezien een dergelijke ontvangen bijdrage over het algemeen niet als inkomen wordt gezien, wordt in dat geval bepaald dat deze bijdrage in mindering komt op de kosten van de huishouding. Dit is ook redelijk ten opzichte van de partner die niet de ouder is.

Vraag 10: Verrekening te veel betaalde kosten van de huishouding

Als een van beiden meer heeft bijgedragen aan de kosten van de huishouding dan is afgesproken, heeft deze dan een recht op verrekening?

- ja, er is een recht op verrekening; deze verrekening kan worden gevraagd:
 - tot ____ jaar (vul in: aantal jaren) na afloop van ieder kalenderjaar
 - tot een jaar na het einde van de relatie
- nee, er is geen recht op verrekening

Toelichting

In het samenlevingscontract wordt een afspraak gemaakt over de verdeling van de kosten van de huishouding. In de praktijk komt het nog al eens voor, dat deze afspraak niet precies wordt nageleefd. Een van beiden heeft dan eigenlijk te veel betaald van de kosten van de huishouding, en de ander dus te weinig. Juridisch gezien ontstaat daardoor automatisch een recht op verrekening, de een heeft immers een deel van de ander betaald. Dat recht op verrekening blijft in beginsel voortbestaan totdat het te veel betaalde verrekend is. In theorie kan daardoor na afloop van een langer durende relatie nog een discussie ontstaan over de verrekening van het te veel betaalde over de jaren dat de samenwoning geduurd heeft.

Het bezwaar tegen een dergelijk recht op verrekening van teveel betaalde kosten is ook, dat het gewoonlijk pas geldend wordt gemaakt bij het einde van de samenleving, en de partners dan vaak niet meer beschikken over de gegevens die noodzakelijk zijn om de werkelijke bijdrageplicht vast te stellen. Het recht op verrekening kan dan aanleiding geven tot procedures waarvan de uitslag zich moeilijk laat voorspellen. Voor het geheel laten vervallen van de verrekening pleit dat de partners dan een dergelijke procedure voorkomen.

In deze vraag kunt u er voor kiezen om het recht op verrekening geheel uit te sluiten. Bedenk wel dat degene die te veel heeft betaald in geval van uitsluiting van dat recht op verrekening dus geen "verhaal" meer heeft, ook al zou het te veel betaald hebben door toeval of een onjuiste voorstelling van zaken zijn ontstaan. Vooral als een van beiden een eigen onderneming heeft of dat voor beiden geldt, kan dit onredelijk uitwerken. De ondernemer weet immers vaak pas na verloop van tijd na afloop van een boekjaar hoeveel hij verdient heeft, omdat de cijfers pas later beschikbaar zijn of door de accountant of boekhouder worden opgemaakt. Er kan dan ook voor gekozen worden om het recht op verrekening voort te laten bestaan tot na afloop van de relatie. Ook kan er voor worden gekozen om het recht op verrekening te beperken tot een bepaald aantal jaren na afloop van ieder jaar, bijvoorbeeld drie jaren, waardoor er na verloop van die termijn geen verrekening meer gevraagd kan worden en er dus rust ontstaat.

In bepaalde gevallen kan de beperking of uitsluiting van het recht op verrekening tot onbillijke uitkomsten leiden. U dient hierin een eigen afweging te maken. Ook kan niet uitgesloten worden dat de rechter tot een ander oordeel komt, als hierover een geschil aan hem wordt voorgelegd.

Vraag 11: Verdeling overgespaard inkomen

Als er na betaling van de kosten van de huishouding nog een deel van het inkomen overblijft, wordt dit dan door u beiden verdeeld, zodat ieder de helft ervan krijgt?

- ja, wat overblijft wordt gedeeld
- nee, wat overblijft wordt niet gedeeld, ieder behoudt zijn eigen deel van zijn niet bestede inkomen

Toelichting

Nadat alle kosten van de huishouding betaald zijn kan er nog inkomen overblijven. Dat is dus wat wordt gespaard. Bij deze vraag kunt u afspreken dat het gespaarde bedrag tussen beide partners gelijk verdeeld wordt. De partner die het minste inkomen heeft deelt zo mee in wat de ander overhoudt, waardoor beiden evenveel sparen. Ook als een partner in het geheel geen inkomen heeft, deelt deze zo toch mee in wat de ander overhoudt en kan dus zelf ook sparen.

Wilt u dit doen, dan kunt u in vraag 7 het beste de keuze maken "ieder stort zijn gehele inkomen op een gezamenlijke rekening". De verdeling is dan makkelijk uit te voeren door wat er overblijft op de gezamenlijke rekening gelijk te verdelen.

U dient zich bij het maken van de keuze voor "ja, wat overblijft wordt gedeeld" heel goed te realiseren dat dit wel aanleiding kan geven tot veel discussie of problemen. Zo is, indien er sprake is van een eigen onderneming bij een van beiden of bij beiden, niet altijd even makkelijk om te constateren wat nu ieders (overgespaarde) inkomen is en wat er dus verdeeld moet worden. Ook kan deze keuze andere, soms vrijwel onoplosbare vragen oproepen: kiezen voor verdeling zonder ook daadwerkelijk te verdelen brengt nog al wat risico's met zich mee. Om die reden wordt de verplichting tot verdeling beperkt uitgelegd en omvat niet optierechten, uitkeringen die niet jaarlijks terugkeren en vergoedingen bij het einde van een dienstbetrekking. Bovendien wordt de verplichting in tijd beperkt: is een jaar na afloop van een kalenderjaar niet verrekend, dan vervalt de verplichting. In dat kader is het van belang te weten, dat indien echtgenoten bij huwelijkse voorwaarden een dergelijke afspraak hebben gemaakt maar dat niet zijn nagekomen, er bij het einde van het huwelijk een wettelijk vermoeden bestaat dat de dan aanwezige vermogens ontstaan zijn uit wat bespaard is en dus verrekend had moeten worden, hetgeen leidt tot een 50/50-deling van de beide vermogens, inclusief een eventuele onderneming. Een echtgenoot moet, om dat te voorkomen, bewijzen dat zijn vermogen niet afkomstig is uit besparingen maar uit een andere bron, bijvoorbeeld dat het al aanwezig was op het moment van trouwen of dat het uit een erfenis of schenking afkomstig is. Ook een beperking in tijd wordt door de wet in geval van echtgenoten niet of slechts zeer beperkt toegestaan. Niet ondenkbaar is dat een rechter deze regels analoog zou willen toepassen, indien hem een geschil hierover zou worden voorgelegd. Er geldt dus wel: bezint eer ge begint!

Vraag 12 A: Eigendom van bestaande inboedel

Wilt u opnemen dat de huidige inboedel gezamenlijk eigendom is?

- ja, huidige inboedel is gezamenlijk eigendom
 - Wilt u in dat geval bepaalde inboedelgoederen uitsluiten door deze op de staat van aanbrengsten op te nemen?
 - ja, er worden op de staat van aanbrengsten inboedelgoederen vermeld die privé blijven
 - nee, er worden op de staat van aanbrengsten geen inboedelgoederen vermeld die privé blijven
- nee, huidige inboedel wordt geen gezamenlijk eigendom

Vraag 12 B: Eigendom van toekomstige inboedel.

Wilt u opnemen dat toekomstige inboedel per definitie gezamenlijk eigendom wordt?

- ja, toekomstige inboedel wordt gezamenlijk eigendom
- nee, toekomstige inboedel wordt niet per definitie gezamenlijk eigendom

Toelichting

Tussen samenwoners bestaat geen algehele gemeenschap van goederen, zoals die wel mogelijk is tussen gehuwden of geregistreerde partners. Het is echter wel mogelijk om samen zaken te bezitten. Dit komt vaak voor bij de eigen woning, als deze gezamenlijk in eigendom verkregen wordt. Het resultaat van gezamenlijke eigendom is dat beiden delen in de waardeverandering of waardevermindering.

U kunt in het samenlevingscontract opnemen dat alle inboedel die u op dit moment al heeft (dus de bestaande inboedel) gezamenlijk eigendom is (onderdeel A van de vraag). De dagwaarde van inboedel is in objectieve zin meestal gering en ook in een faillissement speelt inboedel doorgaans slechts een beperkte rol. Het voordeel van gemeenschappelijk maken van inboedel is, dat deze bij overlijden van een van beiden onder een verblijvensbeding kan vallen. Mocht u onverhoopt uit elkaar gaan, dan moet de gezamenlijke inboedel wel verdeeld worden.

Daarbij kunt u bepaalde inboedelgoederen die u reeds bezit uitsluiten en dus privé houden door ze als eigendom van een van beiden te vermelden op de staat van aanbrengsten. De reden kan bijvoorbeeld zijn dat u spullen heeft geërfd en deze daarom privé wilt houden, of dat deze in een onderneming worden gebruikt (denk aan kantoor aan huis).

Wilt u dat bepaalde inboedelgoederen die u reeds bezit enerzijds bij overlijden wel onder het verblijvensbeding vallen, maar anderzijds bij uit elkaar gaan weer teruggaan naar degene die het heeft ingebracht, dan kunt u ze op de staat van aanbrengsten opnemen als door de ene of de

andere partner ingebrachte inboedelgoederen.

Onderdeel B van de vraag gaat niet over inboedelgoederen die u nu al heeft, maar die in de toekomst worden verkregen. U kunt er voor kiezen dat die toekomstige inboedel per definitie gezamenlijk eigendom wordt, ook al zou bijvoorbeeld slechts een van beiden deze kopen en betalen. Als u daarvoor niet kiest kunt u wel gezamenlijk eigenaar worden wanneer u bijvoorbeeld inboedelgoederen samen koopt en betaalt, maar wanneer een inboedelgoed niet gezamenlijk wordt gekocht en betaald blijft het dus privé van een van beiden.

Ook als u er voor kiest dat toekomstige inboedel per definitie gezamenlijk eigendom wordt, wordt wel de mogelijkheid opengehouden om de werking van deze bepaling bij de verkrijging van een inboedelgoed uit te sluiten: u spreekt bijvoorbeeld bij een aankoop van een inboedelgoed af dat het toch privé van de een of de ander is. Deze afspraak dient echter uitdrukkelijk schriftelijk te worden overeengekomen en kan alleen met betrekking tot een bepaald en duidelijk omschreven inboedelgoed worden gemaakt.

Op goederen die uit een erfenis of door schenking worden verkregen is de bepaling dat het per definitie gezamenlijk eigendom wordt niet van toepassing, omdat deze goederen niet door een partner worden aangeschaft. Deze zijn en blijven dus alleen eigendom van de partner die deze verkreeg. Daarbij dient in geval van een geschil wel het bewijs te kunnen worden geleverd, dat iets uit erfenis of door schenking is verkregen.

Vraag 13: Bewijs van eigendom

Wilt u een staat van aanbrengsten aan het samenlevingscontract hechten, waarop is vastgelegd dat bepaalde goederen eigendom van de één of de ander zijn?

- ja, er komt een staat van aanbrengsten
- nee, er komt geen staat van aanbrengsten

Toelichting

In het samenlevingscontract wordt opgenomen dat roerende zaken (en de slechts zelden voorkomende zogenaamde rechten aan toonder, zoals cheques aan toonder) die behoren tot het beroeps- of bedrijfsvermogen van een partner, geacht worden eigendom te zijn van die partner. Ook wordt bepaald dat kleding en sieraden geacht worden eigendom te zijn van de partner die deze goederen gebruikt of tot wiens gebruik zij bestemd zijn. Zo zijn in beginsel mannenkleding en -sieraden van een man vrouwenkleding en -sieraden van een vrouw. Deze regels uit het samenlevingscontract zijn bewijsregels, waarbij tegenbewijs mogelijk is. Zo is het mogelijk dat een door een man geërfde damesketting wordt gedragen door een vrouw of een door een vrouw geërfd herenhorloge door een man. Als het bewijs wordt geleverd dat zo iets geërfd is, geldt dus de bewijsregel niet meer: het is dan van wie het geërfd heeft.

Voor andere zaken wordt bepaald dat eigenaar is degene die het heeft verkregen. Dat bewijs is niet eenvoudig. Als een van beiden iets bestelt, de koopovereenkomst en/of de factuur wordt op diens naam gesteld en hij/zij betaalt het ook van de eigen rekening, maar het gekochte voorwerp wordt door de leverancier aan de ander afgeleverd, is de laatste strikt genomen de eigenaar.

Juridisch is namelijk bepalend aan wie is geleverd.

Om tussen de partners te kunnen bewijzen wie eigenaar is van bepaalde goederen, kunnen deze op een staat van aanbrengsten worden opgenomen. Voor toekomstige goederen kunnen de partners zelf al dan niet regelmatig bijhouden wat van wie is en dit opnemen in een door beiden ondertekend document.

Schuldeisers zijn op zich niet aan deze vastleggingen gebonden, wat betekent dat een schuldeiser zou kunnen proberen zich voor de schulden van de een te verhalen op eigendommen van de ander. Heeft de vastlegging echter een vaste dagtekening, dan wordt de vastlegging wel een stuk aannemelijker, vooral als die datum duidelijk ligt op een moment voordat de betreffende schuld ontstond. Doordat de staat van aanbrengsten aan een notariële akte wordt gehecht, verkrijgt deze een vaste dagtekening. Voor onderhands vastgelegde eigendommen kan een vaste dagtekening worden verkregen door het document door de Belastingdienst te laten registreren. Over het algemeen zullen schuldeisers ook wel waarde hechten aan de tenaamstelling van een koopcontract of factuur in combinatie met een betalingsbewijs.

Vraag 14: Gezamenlijk effectendepot

Wilt u bepalen dat een effectendepot dat aangehouden wordt onder hetzelfde rekeningnummer als een gezamenlijke bankrekening ieder voor de helft toebehoort?

- ja, zo'n effectendepot komt ieder voor de helft toe
- nee, zo'n effectendepot kan ook van een van beiden zijn of de partners in een verschillende verhouding toebehoren

Toelichting

Het geld op een gezamenlijke bankrekening is niet voor de helft van iedere rekeninghouder. Het geld is in beginsel van wie het er op gestort heeft. Om discussies te voorkomen wordt in het samenlevingscontract geregeld, dat bankrekeningen op beider naam ieder voor de helft toekomen en dat ook ieder voor de helft een tekort op die bankrekening moet dragen. Hier kunt u bepalen dat deze afspraak ook geldt voor effectendepots die onder hetzelfde rekeningnummer worden aangehouden.

In dit kader adviseren wij wel om niet al te veel geld op een gemeenschappelijke rekening aan te houden. Ook in verband met verhaal door schuldeisers is het beter dat ieder een eigen spaarrekening heeft, en zou in geval van beleggingen bij voorkeur ieder zijn eigen effectenrekening moeten hebben.

Vraag 15: Financiering eigen woning

Wilt u de aflossing dragen in dezelfde verhouding als dat u eigenaren bent?

- ja, aflossing in gelijke verhouding als eigendom
- nee, aflossing in gelijke verhouding als kosten huishouding

Toelichting

Als u een eigen woning heeft, betaalt u naast de rente meestal ook een aflossing. De aflossing kan een rechtstreekse aflossing op de lening zijn, maar ook een indirecte aflossing doordat u de aflossing opbouwt in een verzekering of op een bankspaarrekening of beleggingsrekening.

U kunt afspreken dat de aflossing door ieder voor de helft wordt betaald en, als u niet ieder voor de helft maar in een andere verhouding eigenaren bent van een woning, in die verhouding. In economische zin sluit dan de betaling aan op de vermogensopbouw: ieder betaalt voor de opbouw van het eigen vermogen (hetzij in de woning, hetzij in een verzekering of op een bankspaarrekening of beleggingsrekening). In dat geval komen de betalingen voor de aflossing ook bij voorkeur niet van de gezamenlijke rekening, maar van ieders eigen rekening (eventueel via een tussenstap over de gezamenlijke rekening, omdat banken meestal rente en aflossing in één bedrag van één rekening afschrijven).

U kunt ook afspreken dat de aflossing wordt betaald in dezelfde verhouding als de kosten van de huishouding. Als u bij de kosten van de huishouding heeft afgesproken dat deze naar draagkracht worden betaald, betekent dit voor de aflossing dat u deze ook naar draagkracht betaalt: degene die meer verdient dan de ander draagt dan bij aan de opbouw van vermogen door die ander. Praktisch voordeel is, dat de aflossing via de gezamenlijke rekening kan worden gedaan.

Vraag 16: Verblijfsbeding

Wilt u een verblijfsbeding opnemen?

- ja, wel een verblijfsbeding
 - Moet dit verblijfsbeding ook voor een woning of ander registergoed gelden?
 - ja, het verblijfsbeding geldt ook voor een woning e.d.
 - nee, het verblijfsbeding geldt niet voor een woning e.d.
 - Moet dit verblijfsbeding vervallen als u kort na elkaar (30 dagen) overlijdt?
 - ja, het verblijfsbeding vervalt bij kort na elkaar overlijden
 - nee, het verblijfsbeding vervalt niet bij kort na elkaar overlijden
- nee, geen verblijfsbeding

Toelichting

Voor goederen die gemeenschappelijk eigendom zijn kan worden bepaald, dat deze na het overlijden van de ene partner zullen toekomen ("verblijven") aan de andere partner. Een verblijvensbeding kan ook voor de eigen woning gelden, mits deze van beide partners samen is. Het verblijvensbeding lijkt dus een beetje op een testament, maar is dat niet. Het geldt alleen voor gezamenlijke bezittingen en dus niet voor privébezit. Bovendien werkt het niet automatisch, maar moet het worden uitgevoerd. Dat is voor roerende zaken, zoals gezamenlijke inboedel, meestal geen probleem: de langstlevende heeft deze al en behoudt het dus gewoon. Maar een gezamenlijke woning moet nog wel door een notariële akte van verdeling op naam van de langstlevende worden gezet, en daarvoor is medewerking van de erfgenamen van de overleden partner en bij een hypotheek ook van de bank nodig. Een testament waardoor de langstlevende partner enig erfgenaam is kan dat veel eenvoudiger en minder kostbaar maken. Bovendien is een testament waardoor de langstlevende partner enig erfgenaam is fiscaal vaak aantrekkelijker: die kan daardoor ook het privévermogen van de overleden partner erven waarover door de hoge vrijstelling meestal geen erfbelasting verschuldigd is, terwijl als de familie erft tenminste 30% aan erfbelasting verschuldigd is! U zorgt toch liever voor uw partner dan voor de fiscus?

Door een verblijvensbeding gaat de waarde van de gemeenschappelijke bezittingen zonder vergoeding voor het geheel naar de langstlevende. Bij een huis geldt dat voor de overwaarde, omdat de langstlevende ook de hypotheek moet overnemen. Om die reden kan men een verblijvensbeding misschien niet willen. Zo kan, als een van beiden kinderen heeft en die wil laten delen in de waarde van de gemeenschappelijke bezittingen, men het verblijvensbeding niet willen toepassen. Ook zou men er in dat geval voor kunnen kiezen het verblijvensbeding wel toe te passen, maar niet op de woning zodat de kinderen wel delen in de overwaarde daarvan.

Indien beide partners na elkaar overlijden kan zich de volgende situatie voordoen. Als partner 1 het eerst overlijdt, verkrijgt partner 2 door het verblijvensbeding de goederen die eerst het gemeenschappelijk bezit waren van beiden. Als partner 2 nu kort daarna overlijdt, komen ook alle goederen van partner 1 die onder het verblijvensbeding vielen terecht bij de erfgenamen van partner 2. De erfgenamen van partner 1 krijgen niets van de goederen die de partners gemeenschappelijk hadden. U kunt bepalen dat in zo'n geval van kort na elkaar overlijden het verblijvensbeding niet werkt. Dit schept wel een periode van onduidelijkheid: werkt het verblijvensbeding wel of niet? Die periode van onduidelijkheid kan niet te lang duren. Daarom wordt meestal een termijn van 30 dagen aangehouden.

Vraag 17: Voortgezette bewoning en recht van koop bij overlijden

Wilt u, voor het geval een gezamenlijke woning eigendom is van één van beiden en deze overlijdt, de langstlevende het recht geven deze woning enige tijd te kunnen blijven bewonen en eventueel te kopen?

- ja, de langstlevende krijgt een recht op voortgezette bewoning en van koop
- nee, de langstlevende krijgt geen recht op voortgezette bewoning of van koop

Toelichting

Het verblijvensbeding geldt niet voor een woning die slechts van een van beide partners is als die partner overlijdt. Hier kan aan de andere partner een tijdelijk woonrecht en een kooprecht worden toegekend, voor het geval de overleden partner geen testament heeft op grond waarvan deze rechten al aan de langstlevende partner toekomen. Let wel, het is een kooprecht en er moet dus gewoon de marktwaarde in onbewoonde staat worden betaald.

Vraag 18: Waardeverrekening woning

Wilt u een deling van de waardevermindering of -daling van een woning die op dit moment aan één van beiden toebehoort?

- ja, waardevermindering of -daling wordt gedeeld
Welke woning betreft dit? _____ te _____
Wat is de huidige waarde van die woning? € _____
- nee, waardevermindering of -daling wordt niet gedeeld

Toelichting

Partners kunnen afspreken dat de waardestijging van een woning van een van hen, opgetreden tijdens de samenwoning, wordt gedeeld. Dit geldt voor de woning die al ten tijde van de aanvang van de samenwoning eigendom was van een van hen. Het gaat dan om de waardestijging tijdens de duur van de samenwoning. Wordt tijdens de samenwoning een woning aangekocht, dan kan men de waardestijging delen door deze op twee namen te zetten.

Een dergelijke deling kan onder omstandigheden redelijk zijn, bijvoorbeeld als de ene partner relatief kort voor de samenwoning een huis had gekocht en de andere partner met het oog op de samenwoning het eigen huis heeft verkocht, vooral als tijdens de samenwoning beide partners aan de kosten van het wonen (zoals de hypotheek) hebben bijgedragen. Tegenover het delen van de waardestijging staat, dat een eventuele waardedaling ook door de partners ieder voor de helft moet worden gedragen. Om de waardestijging of daling te kunnen berekenen, moet de huidige waarde van de woning worden opgenomen.

Wanneer deze waardeverrekening wordt overeengekomen, dient rekening te worden gehouden met het feit dat in beginsel overdrachtsbelasting is verschuldigd. De niet-eigenaar verkrijgt namelijk een belang in de waarde, en de verkrijging van deze zogenaamde economische eigendom is belast met overdrachtsbelasting. In het verleden heeft het ministerie van Financiën echter medegedeeld dat bij het aangaan en ontbinden van een dergelijk waardeverrekenbeding geen overdrachtsbelasting wordt geheven. Dit standpunt wordt thans voor zover bekend nog steeds ingenomen door de Belastingdienst maar kan, zoals het ministerie destijds mededeelde, worden gewijzigd zodra er oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van dit soort verrekenbedingen.

Vraag 19: Alimentatie

Wilt u een eventuele partneralimentatie bij het einde van de relatie uitdrukkelijk uitsluiten?

- ja, alimentatie uitdrukkelijk uitsluiten
- nee, alimentatie niet uitdrukkelijk uitsluiten

Toelichting

Als samenwoners uit elkaar gaan is er wettelijk geen recht op partneralimentatie. Hoewel dat niet aannemelijk is kan niet geheel uitgesloten worden, dat een rechter toch partneralimentatie zou kunnen toekennen, gelet op bijvoorbeeld de duur van de samenleving of andere bijzondere omstandigheden. Hier kan het recht op partneralimentatie uitdrukkelijk worden uitgesloten. Wordt het niet uitgesloten, dan wil dat uiteraard niet zeggen dat er wel een recht op partneralimentatie is. Indien uit de relatie kinderen worden geboren, kan uiteraard wel kinderalimentatie verschuldigd zijn.

Vraag 20: Eenmalige uitkering

Als de samenleving verbroken wordt nadat u meer dan drie jaar samengewoond heeft, is dan een van beiden verplicht om aan de ander een bedrag ter beschikking stellen?

- ja, wel een bedrag ter beschikking stellen, en wel:
 - een vooraf vastgesteld bedrag ter grootte van € _____
Wie van beiden moet dit bedrag betalen? _____
Wordt dit bedrag geïndexeerd?
 - ja, dit bedrag wordt geïndexeerd
 - nee, dit bedrag wordt niet geïndexeerd
 - een te zijner tijd vast te stellen bedrag, te betalen door de dan meest draagkrachtige partner
- nee, geen bedrag ter beschikking stellen

Toelichting

Als de partners uit elkaar gaan moet minstens een van hen opnieuw woonruimte zoeken en inrichten. U kunt hier overeenkomen dat wanneer de samenleving langere tijd (meer dan drie jaar) heeft geduurd en u uit elkaar gaat, de een aan de ander een bedrag ter beschikking moet stellen om de inrichting van nieuwe woonruimte te financieren. Dat kan een vooraf vastgesteld bedrag zijn, waarbij dan uiteraard ook nu al afgesproken wordt wie dit betaalt. Dit kan worden toegepast als

bijvoorbeeld een van beiden zijn eigen spullen van de hand heeft gedaan toen hij bij de ander in-trok. Het bedrag kan eventueel worden geïndexeerd. In andere gevallen moet de hoogte van het bedrag te zijner tijd onderling worden overeengekomen en is de hoogte afhankelijk van de draagkracht van de ene en de behoefte van de andere partner. Als de partners er niet uitkomen zal een door arbitrage aan te wijzen deskundige uitsluitsel moeten geven.

Vraag 21: (Tijdelijke) voortzetting woongenot woning

Als de samenleving verbroken wordt, kan dan ieder van de partners de rechter vragen tijdelijk (maximaal zes maanden) in de woning te mogen blijven wonen met uitsluiting van de ander, zelfs al is de woning eigendom van die ander?

- ja, ieder van beiden kan dit vragen
- nee, geen van beiden kan dit vragen

Toelichting

In geval van een echtscheiding kan de rechter bij wijze van voorlopige voorziening de woning tijdelijk toekennen aan een van de partners. De rechter maakt daarbij een belangenafweging. Voor samenwonende partners kent de wet een dergelijke regeling niet. U kunt afspreken dat u dat wel wilt. Doet u dat niet en is de woning eigendom van een van beiden of wordt deze gehuurd door een van beiden, dan heeft de andere partner geen aanspraken. Als de woning gezamenlijk eigendom is of gezamenlijk wordt gehuurd, dan heeft u gelijke aanspraken.

Vraag 22: Partnerpensioen

Wilt u elkaar een recht op partnerpensioen toekennen (voor zover de pensioenuitvoerder een partnerpensioen toestaat)?

- ja, partnerpensioen toekennen
 - Moet bij verbreking van de samenleving het recht op bijzonder partnerpensioen eindigen?
 - ja, recht op bijzonder partnerpensioen eindigt, maar alleen als samenleving korter dan _____ (vul in: aantal jaren) heeft geduurd
 - ja, recht op bijzonder partnerpensioen eindigt altijd
 - nee, recht op bijzonder partnerpensioen eindigt niet
- nee, geen partnerpensioen toekennen

Toelichting

Samenwoners komen nooit vanzelf in aanmerking voor het nabestaandenpensioen dat hun partner eventueel opbouwt. Wel kunnen de partners afspreken dat ze elkaar een recht toekennen op hun nabestaandenpensioen. De voorwaarden daarvoor in het betreffende pensioenreglement zijn doorslaggevend. Meestal moet men een notarieel samenlevingscontract kunnen overleggen. Wordt ook een uittreksel uit de Gemeentelijke Basis Administratie verlangd als bewijs dat men samenwoont, dan is het uittreksel bij de gemeente gratis mits u aantoont dat de pensioenuitvoerder er om vraagt.

Vaak kost het toekennen van het nabestaandenpensioen aan de partner niets extra; het nabestaandenpensioen is dan collectief gedekt en het is eigenlijk gewoon jammer dat te laten liggen. Het pensioenreglement kan echter bepalen, dat toekenning van het nabestaandenpensioen aan de partner leidt tot een lager eigen ouderdompensioen of tot een hogere premie. Is dat het geval, dan bevat het samenlevingscontract de bepaling dat geen van de partners verplicht is om de ander ook daadwerkelijk voor het partnerpensioen in aanmerking te laten komen. Zonder melding bij het pensioenfonds gebeurt er namelijk nog niets.

Het recht voor de partner op partnerpensioen eindigt als de aanwijzing van de partner voor het partnerpensioen bij de pensioenuitvoerder wordt ingetrokken. Wel zal bijna altijd de ex-partner recht behouden op het tot dat moment opgebouwde nabestaandenpensioen (dat heet dan "bijzonder nabestaandenpensioen"). U kunt hier afspreken dat de ex-partner dat recht verliest of alleen verliest als de samenleving korter dan een bepaald aantal jaren heeft geduurd, maar ook dat deze het recht op bijzonder nabestaandenpensioen behoudt. Voor het verliezen van het recht moet de pensioenuitvoerder nog wel toestemming geven, omdat het risico voor de pensioenuitvoerder in dat geval groter kan worden.

Vraag 23: Inbreng eigen middelen bij aankoop woning

Is of wordt door een van u beiden meer eigen geld geïnvesteerd bij de aankoop van een eigen woning dan door de ander?

- ja, er is meer ingebracht door _____
(vul in: achternaam van degene die het meeste heeft ingebracht)
Hoeveel heeft deze meer ingebracht dan de ander? € _____
Welke woning betreft dit? _____ te _____
Hoe is dit meerdere ingebracht?
 - rechtstreeks in de woning als inbreng eigen middelen.
Staat het bedrag al precies vast?
 - ja, bedrag staat al vast
 - nee, bedrag afhankelijk van overwaarde van te verkopen woning
_____ te _____ (vul in: adres en plaats)
 - als storting in een verzekering
 - als inleg in een bankspaarrekening
 - als inleg in een beleggingsrekening
- Is er recht op nominale teruggave?
 - ja, nominale teruggave
 - nee, gekoppeld aan waarde/saldo
- nee, geen van beiden heeft meer ingebracht dan de ander

Toelichting

Indien u samen een woning heeft gekocht kan het zijn dat een van beiden eigen middelen heeft ingebracht (of beiden, maar de een meer dan de ander). Deze partner heeft dan bij verkoop van de woning het recht om deze inbreng of het verschil terug te krijgen. U kunt dit in het samenlevingscontract laten vastleggen. Hetzelfde geldt als deze inbreng niet rechtstreeks in de woning zelf is geïnvesteerd, maar als eerste hoge storting in een verzekering, een bankspaarrekening of een beleggingsrekening die is afgesloten om daarin te sparen en te zijner tijd de hypotheek af te lossen.

De vraag is of degene die meer eigen middelen heeft ingebracht dit als hetzelfde bedrag terugkrijgt (nominaal), of dat het meegaat met de waardestijging of -daling van de woning. Bij de keuze voor nominale teruggave moet u er rekening mee houden dat de andere partner ook bij waardedaling van de woning toch moet meewerken aan volledige terugbetaling, al is de overwaarde van de woning daarvoor niet voldoende. Maar ook in geval van koppeling aan de waarde van de woning kan het zijn dat het bedrag niet of niet volledig uit de overwaarde van de woning kan komen, immers door de overdrachtsbelasting is gelijk een deel van de overwaarde "verdampt".

Is sprake van een eerste hoge storting in een verzekering, dan betekent koppeling aan de waarde dat eerst de verhouding tussen de eerste hoge storting en de in totaal betaalde premies wordt berekend, en dat vervolgens degene die de eerste hoge storting heeft betaald eerst dat aandeel van de afkoopwaarde terug krijgt, waarna de rest van de afkoopwaarde wordt gedeeld. Datzelfde geldt voor koppeling aan het saldo van een bankspaarrekening of aan de waarde van een beleggingsrekening. Ook in deze gevallen moet u er rekening mee houden dat een deel van de eerste hoge storting kan zijn "verdampt", met name indien de kosten van een dergelijk product in de eerste paar jaren ten laste van de inleg worden gebracht.

Daarnaast betekent de keuze voor nominale teruggave dat degene die de eigen middelen heeft ingebracht (er van uitgaande dat u ieder voor de helft eigenaren bent van de woning) in feite voor de helft dat bedrag renteloos leent aan de ander. Een renteloze lening betekent voor de belastingen een schenking van de rente die men had kunnen vragen, welke op 6% wordt gesteld. Blijft het bedrag van de schenking per jaar onder de algemeen geldende jaarlijkse vrijstelling, dan vormt zo'n schenking echter geen probleem.

TESTAMENTEN

Zoals in de inleiding al gezegd is zijn samenwoners niet vanzelf elkaars erfgenaam, ook niet als ze al langere tijd samenwonen. Door middel van een verblijvensbeding kan de ene partner bij overlijden alleen zijn aandeel in gemeenschappelijke goederen doen toekomen aan de ander, goederen waarvan de andere partner dus ook al voor een deel eigenaar was. Voor het overige zal een testament nodig zijn. Daarvoor bieden wij twee opties, die in veel voorkomende gevallen gehanteerd worden.

Optie A: eenvoudige en gelijkkluidende testamenten

Deze testamenten houden in dat u elkaar tot enige erfgenamen benoemt. Overlijdt u kort na elkaar, dan erft u niet van elkaar en gaat ieders erfenis naar de eigen familie in plaats van alles naar de familie van de langstlevende. Bovendien is geregeld dat als een ouder van één van de partners overlijdt terwijl de andere ouder nog leeft, het niet-opeisbare kindsdeel van die partner in de familie blijft. Verder bevatten deze testamenten een eenvoudige executeursbenoeming over en weer, een bepaling waardoor een erfgenaam bij een scheiding uw erfenis niet hoeft te delen met de ex-partner, alsmede een bepaling waardoor het testament bij eindigen van uw relatie automatisch vervalt.

Optie B: uitgebreide en gelijkkluidende testamenten

Deze testamenten houden hetzelfde in als de eenvoudige testamenten, aangevuld met de volgende regelingen:

- bent u ongehuwd en zijn er kinderen, dan is geregeld dat kinderen hun erfdeel niet kunnen opeisen, dit ter bescherming van de langstlevende partner (dit wordt geregeld door de regeling die de wet kent voor gehuwden na te bootsen; alle bezittingen gaan naar de langstlevende partner en de kinderen krijgen enkel een niet-opeisbare vordering);
- bent u ongehuwd, zijn er geen kinderen en bent u beiden overleden, dan gaat de helft van de erfenis naar de familie van de ene partner en de andere helft naar de familie van de andere partner;
- desgewenst kunt u de voogdij over uw kinderen regelen.

TESTAMENTKEUZE

- Wij kiezen voor Optie A: eenvoudige en gelijkkluidende testamenten
- Wij kiezen voor Optie B: uitgebreide en gelijkkluidende testamenten
- Wij willen geen testamenten opmaken
- Wij willen wel testamenten opmaken, maar niet die van Optie A of Optie B

NB: Wanneer u wel testamenten wilt opmaken, maar niet die van Optie A of Optie B, raadpleeg dan voor meer informatie de pagina voor testamenten van de website www.uwnotaris.nl. Daar vindt u uitgebreide informatie over erfrecht en testamenten, nuttig ter voorbereiding van een bespreking daarover.

HOE NU VERDER?

Wanneer u de vragenlijst heeft ingevuld kunt u deze naar ons mailen of per post opsturen. Wij nemen dan contact met u op. Uiteraard kunt u ook een afspraak maken en de ingevulde vragenlijst meenemen.

Denkt u eraan bij de afspraak beiden een geldig legitimatiebewijs mee te nemen.